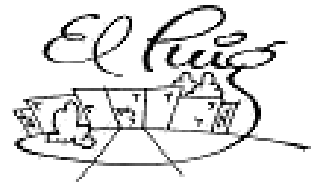

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut Puig Castellar
Santa Coloma de Gramenet

QUADERN DE RECUPERACIÓ

2ⁿ ESO

Nom

Cognoms

Curs

Professor/a

1. L'ISLAM I AL-ÀNDALUS

1. Ordena els fets següents referents a la vida de Mahoma:

☐	Va fugir de La Meca.
sentir la crida de Déu.	☐	Va
☐	Es va instal·lar a Medina.	☐	Va morir l'any 632.
☐	El van perseguir els habitants de La Meca	☐	Va conquerir la ciutat de La Meca
☐	Va convertir els habitants de Medina a l'Islam	☐	Treballava conduint caravanes.

3. Identifica i pinta els territoris per on es va estendre l'Islam. Després, situa aquelles zones que són especialment importants per a la civilització àrab. Fixa't en el mapa. D'on va sorgir l'Islam? Per quines zones es va expandir?

2. Explica quins són, basant-se en l'Alcorà, els principis bàsics de l'organització social, econòmica i política de l'Islam.

4. Pinta les 10 frases verdaderes sobre la religió islàmica:

Creure en un sol déu(Al·là)

Resar 5 vegades a la mesquita

Mahoma és un profeta d'Al·là

El divendres és el dia sagrat

La catedral és l'edifici sagrat

L'Alcorà és el llibre sagrat

El dia sagrat és el dissabte

Cal recitar la professió de fe

Donar dejuni als pobres

Pelegrinar a la Meca un cop a la vida

Dejunar durant el mes del Ramadà

Orar cinc cops al dia

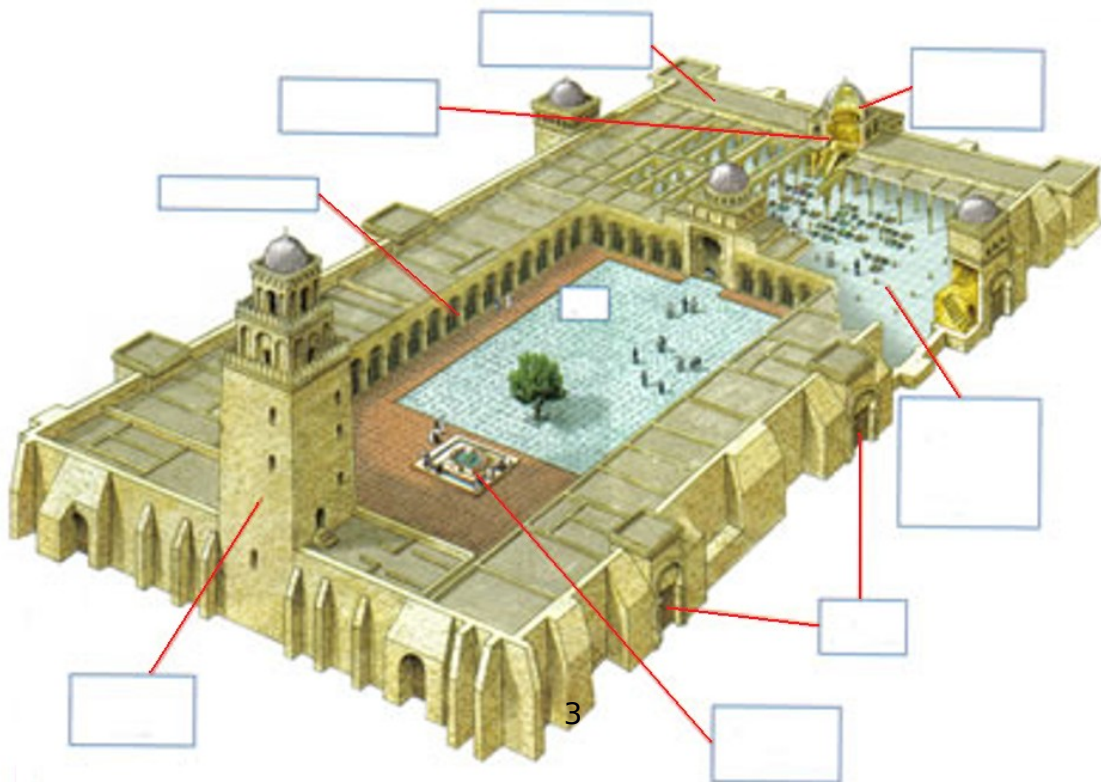
Donar almoïna als pobres

És una religió politeïsta

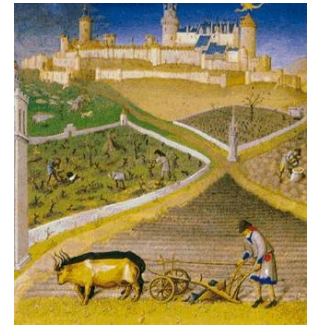
L'edifici religiós és la mesquita

Els divendres han d'orar a la sinagoga

5. Posa nom a les parts de la mesquita

2. L'edat mitjana

1. Completa el quadre següent sobre els orígens del feudalisme:

Causes	Conseqüències
Descomposició de l'Imperi de Carlemany.
Invasions de normands, musulmans...
Pèrdua de poder dels monarques.
Desprotecció dels pagesos.

2. Defineix amb les teves paraules els conceptes següents:

– Estaments:

.....

.....

.....

– Feu:

.....

.....

.....

3. Llegeix el text i explica quina era la situació de la dona .

No podien acudir soles a un judici, sinó deixar-se representar per un home, el seu mentor (si eren solteres, el pare i si eren casades, el marit). Si aquests morien, l'home més pròxim de la família paterna. I a més a més de fer-se càrrec de la representació judicial tenien disposició i gaudi del seu patrimoni, de castigar-la, de decidir el matrimoni o de vendre-la.

Aquesta tutoria (...) va determinar un accés limitat de la dona als càrrecs públics, com a senyora feudal o reina, malgrat que n'hi va haver, així com una capacitat comercial

4. Identifica els elements arquitectònics de San Martín de Frómista.

5. Descriu la pintura de Sant Climent de Taüll i, a partir d'aquest exemple, enumera les característiques de la pintura romànica.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

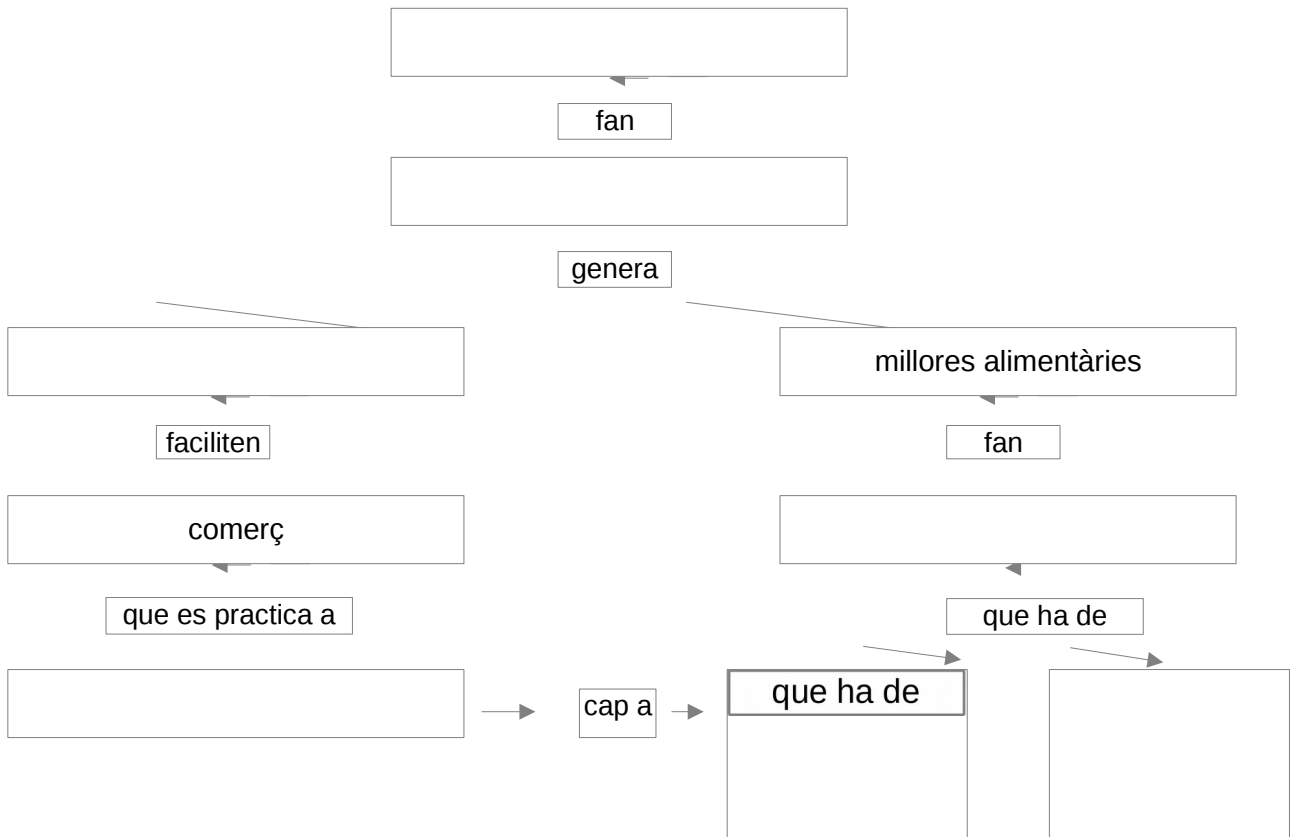
.....

.....

.....

6. Completa el mapa conceptual sobre l'expansió agrària i el creixement demogràfic amb els elements que t'oferim a continuació:

augmenta la productivitat – excedents – emigrar del camp – ciutats – augmentar la població
 innovacions tècniques – repoblar noves terres

7. Completa les frases següents sobre la ciutat medieval:

L'escassa _____ urbana va afavorir la proliferació de _____ com el tifus i la pesta a les _____ .

Alguns dels edificis propis de les ciutats eren _____

Entre els grups socials que vivien a les ciutats destacava la petita _____ gent humil com....., i minories com els jueus, que vivien als

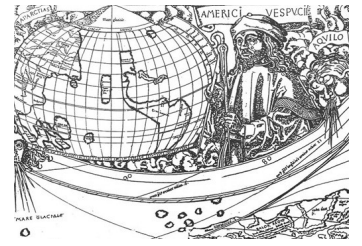
10. Situa els elements següents al lloc corresponent:
pinacle, arcbotant, contrafort, gàrgola,
arc apuntat, volta ogival.

11. Completa aquest text sobre la independència de Catalunya:

L'any 870, _____ va aconseguir el govern dels comtats d'Urgell, Cerdanya i Conflent, i vuit anys més tard, el dels comtats d'_____. A la mort de Guifré, els seus fills, sense esperar la decisió del rei franc, van prendre possessió dels comtats. En els anys següents, el comtat de _____ es va consolidar com el més important de tots els comtats catalans. La independència de Catalunya s'assolí a finals del segle _____, quan la ciutat de Barcelona va ser saquejada pel cabdill musulmà _____ i el comte de Barcelona, _____, no va rebre cap mena d'ajuda del rei franc. Des d'aleshores, el comte de Barcelona va trencar el _____ al monarca franc i Catalunya va esdevenir, de fet, un _____.

12. Explica com es va produir la unió entre Catalunya i Aragó seguint el guió:

1. Cronologia (any)
2. Protagonistes
3. Característiques / termes en què es realitzà la unió
4. Expansió territorial immediatament posterior

3. ELS GRANS DESCOBRIMENTS

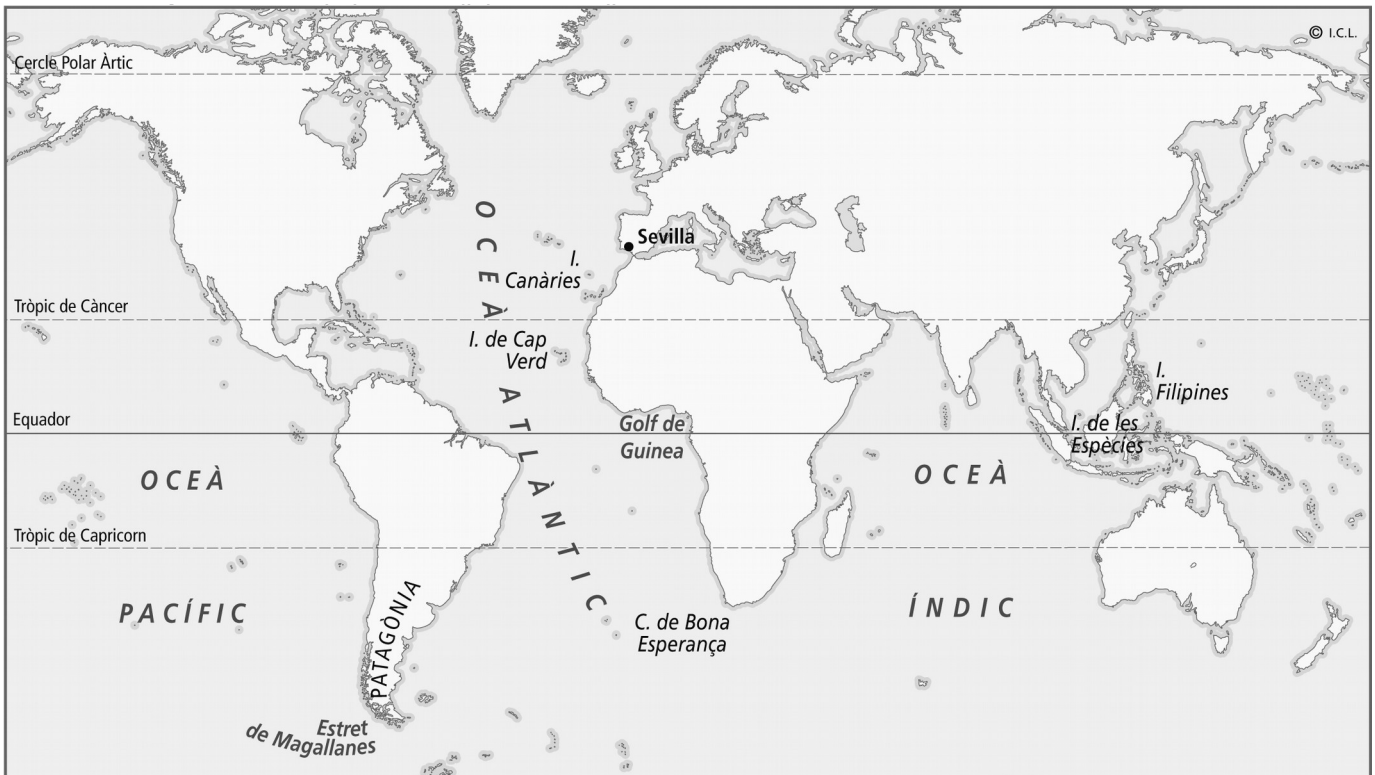
1. Explica els factors que expliquen l'ampliació del món conegut:

Factors socio-econòmics

Factors ideològics

Factors científics i tècnics

2. Elabora una llegenda i representa al mapa, amb diferents colors, les rutes de les expedicions europees dels segles XV i XVI:

3. Omple els buits d'aquest text, que parla de Colom i el descobriment d'Amèrica, amb les paraules corresponents:

Cristòfor Colom va idear el projecte d'arribar a _____ a través de la ruta _____, és a dir, navegant cap a Occident. Colom partia del supòsit que la Terra era _____.

Tanmateix, el seu projecte contenia dos errors: d'una banda, considerar que el perímetre del planeta era _____ que el real; i, de l'altra, desconèixer l'existència d'un _____ al mig d'aquesta ruta.

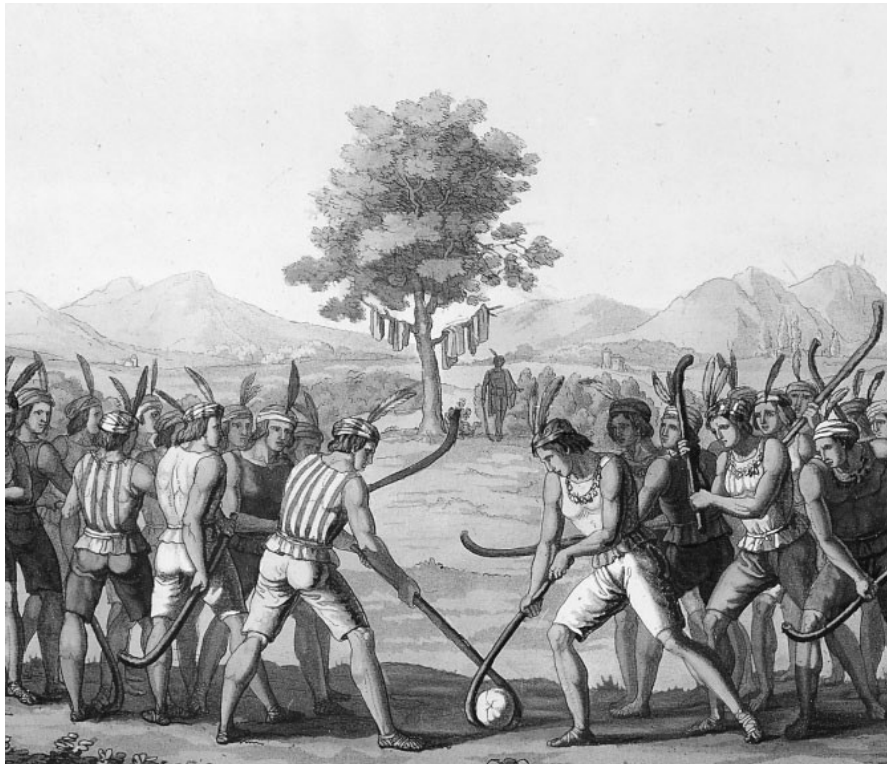
Després que els portuguesos van rebutjar el projecte, Colom va presentar-lo als _____ i l'abril de 1492 van signar les _____. L'expedició de Colom, formada per una _____ i dues _____, va sortir del port de _____ el dia _____. El viatge va ser dur i llarg, i finalment, el _____ van trobar terra en una illa de les Bahames que van anomenar _____.

4. Relaciona cada personatge amb el fet històric corresponent:

• Magalhaes	Conquesta del Perú
• J. S. Elcano	Arriba a Calicut (Índia)
• Hernán Cortés	Dobla el Cap de Nova Esperança
• Francisco Pizarro	Conquesta de Mèxic
• Vasco da Gama	Dirigeix l'expedició que farà la primera volta al món
• Bartolomeu Dias	Culmina la primera volta al món

5. Quines conseqüències van tenir els descobriments geogràfics dels europeus? Explica-les breument.

ELS ANTICS HABITANTS D'AMÈRICA, PRACTICAVEN ESPORTS?

En moltes de les ciutats maies, el joc de pilota se situava a l'esplanada principal o prop seu. Es componia d'una mena de carreró entre dues elevacions de parets verticals o inclinades. El conjunt tenia la forma de dues lletres T unides per la base.

Dalt dels murs laterals es fixaven dues anelles de pedra o de fusta, una a cada costat del camp. El propòsit del joc era introduir una pilota de cautxú per l'anella. La maniobra es feia difícil perquè els jugadors, dos o tres per bàndol, només podien impulsar la pilota mitjançant cops de genoll o de maluc.

Els primers cronistes espanyols no van deixar una relació del joc entre els maies, però els qui el van presenciar en els asteques van quedar meravellats de la velocitat amb què jugaven, ja que, segons les seves descripcions, era un esport tan ràpid com l'hoquei sobre gel. No era gens estrany que un dels jugadors es desplomés exhaust. Era tan difícil fer passar la pilota per aquella anella tan estreta, que el jugador que ho aconseguia reclamava per a ell la roba i les pertinences de tots els espectadors.

Entre els asteques (i presumiblement entre els maies) es feien grans apostes sobre el resultat d'algun joc d'importància. A part del seu aspecte esportiu, també tenia un significat religiós.

Els jugadors asteques acostumaven a passar en vetlla la nit anterior a un joc d'importància, pregant als déus perquè els concedissin la victòria.

E. J. THOMPSON, Arqueologia maia, 1963

Observa la imatge i llegeix el text sobre el joc de pilota.

- Explica com era el recinte del joc de pilota.
- Fes una descripció del joc de pilota amb les dades que t'aporten la imatge i el text.
- Compara'l amb algun esport actual. Quines similituds i quines diferències hi ha?
- El joc de pilota, tenia algun significat religiós? Passa això ara en l'esport?

6. Llegeix detingudament aquest text i respon les preguntes que l'acompanyen:

Per aquell temps, els propietaris de les mines de Potosí calculaven que necessitaven 4.500 treballadors obligatoris per tal d'extreure la plata de la cèlebre muntanya. Tenint en compte la duresa d'aquest treball en una alçària així, el virrei va considerar que cada setmana de treball havia d'anar seguida de dues setmanes de descans. Calia, doncs, disposar permanentment de 13.500 indis per poder organitzar la rotació amb tres equips. Toledo va fer dibuixar el mapa de la zona que hauria d'alimentar la *mita* de Potosí, tot excloent les valls càlides i humides, els habitants de les quals no podrien resistir l'aire gelat de Potosí. Els treballadors eren triats entre homes de divuit a cinquanta anys, i el servei durava un any, després del qual no podien ser sotmesos a una nova *mita* fins passats set anys. Els propietaris de les mines havien de pagar el viatge als *mitayos* i les seves dones. La jornada de treball a l'estiu durava des d'una hora i mitja després de la sortida del sol fins que es feia fosc, amb una hora d'interrupció, i de deu a setze hores durant l'hivern. Els diumenges i les festes de precepte no es treballava. El treball era remunerat, però amb un salari molt baix, molt inferior al dels treballadors lliures.

Bartolomé BENNASSAR, *La América española y la América portuguesa. Siglos XVI-XVIII*, 1985 (traducció)

- a) Què era la mita?
- b) Quines disposicions va dictar el virrei?
- c) Com era la jornada de treball?
- d) Quins pagaments rebien els indis?

4. LA MONARQUIA AUTORITÀRIA

1. Justifica les següents afirmacions sobre la monarquia dels Reis

Catòlics:

– La unió dels Reis Catòlics només va ser dinàstica:

.....
.....
.....

– Els Reis Catòlics pretenien unir tots els territoris peninsulars:

.....
.....
.....

2. Marca les causes que van afavorir l'ascens de la burgesia i el desenvolupament del capitalisme comercial:

Descens important de la natalitat i de la mortalitat.

Reactivació de les velles rutes comercials.

Desaparició de les grans epidèmies del segle XIV.

Explotació de les mines de plata a Europa central.

Enriquiment de comerciants, banquers i canvistes.

Augment de la producció artesana i creixement de les ciutats que eren centres comercials.

3. Completa aquestes frases sobre l'època dels Reis Catòlics:

Els Reis Catòlics s'es van proposar imposar en els seus l'autoritat per sobre de qualsevol altre poder, amb resultats diferents a Castella i Aragó.

Quan Isabel va pujar al tron de en el regne existia una situació de i Per evitar el desordre es va crear la

.....; per administrar Justícia, la.....; per recaptar impostos, la; i per assessorar als reis, els

La uniformitat religiosa es va aconseguir mitjançant

4. Llegeix el text del requadre i respon les preguntes sobre les mesures impulsades pels Reis Catòlics per aconseguir la unitat religiosa:

Expulsats els jueus d'Espanya el 1492, la sort que esperava els musulmans no podia ser ja molt diferent. El 1502 els Reis Catòlics van obligar a aquesta minoria ètnic-religiosa a escollir entre la conversió al catolicisme o el desterrament.

El decret es va aplicar primer a Castella i el 1525 a la corona d'Aragó. Es va tractar d'una mesura l'objectiu de la qual era enfortir la unitat política a costa de la diversitat confessional, i a la qual es va arribar després d'una pressió sobre una gent que, en la seva majoria, van acabar per preferir la conversió forçosa abans que abandonar la seva terra.

Per què van expulsar als jueus d'Espanya?

Quines mesures va promoure el cardenal Cisneros per aconseguir la unitat religiosa?

Quina institució es va encarregar de vigilar conversos?

5. L'IMPERI DELS AUSTRIES

1. Relaciona mitjançant fletxes les batalles i els exèrcits de la columna de l'esquerra amb els adversaris de Felip II:

Els terços	Turcs
Armada Invencible	França
Batalla de Lepant	Anglaterra
Batalla de Saint-Quentin	Rebel·lió a Flandes

2. Indica a quin monarca corresponen les afirmacions següents:

A. Felip III

B. Felip IV

C. Carles II

- La Pau de Westfàlia.
- L'expulsió dels moriscos.
- Firma de la Treva dels Dotze Anys amb Holanda.
- L'aixecament d'Andalusia, Catalunya i Portugal.
- Va morir sense descendència, cosa que va provocar un conflicte successor

3. Especifica les causes dels aspectes següents de la crisi del segle XVIII:

La crisi demogràfica:

Les crisis agrícola i ramadera:

Les crisis industrial i comercial:

La crisi financera:

4. Especifica com va afectar la crisi econòmica del segle XVII els col·lectius següents:

Pagesos	
Artesans	

5. Consulta aquesta pàgina web i exposa la política del comte-duc d'Olivares:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Comte-duc_d'Olivares

Reformes en la Cort:

Mesures econòmiques:

Mesures financeres:

Unió d'Armes:

6. Quin factor principal va provocar la revolta camperola de 1640? Com va actuar la Generalitat quan es va iniciar la guerra dels Segadors?

7. Respon les qüestions següents sobre la guerra de Successió:

- a) Cronologia del conflicte (inici-final)
- b) Nom dels candidats a succeir Carles II
- c) Què va ser el pacte de Gènova?
- d) Quin fet de l'any 1711 provoca un tomb en la situació internacional?
- e) Quan cau Barcelona? Qui en dirigeix la resistència?

10. Què va ser el decret de Nova Planta? Quines mesures imposava a Catalunya?

6. RENAIXEMENT I REFORMA

1. Llegeix el text següent i comenta a quins aspectes de

l'Humanisme fa referència. Para atenció a les frases que estan subratllades.

Va prendre a l'home així creat (...) i li va parlar d'aquesta manera: (...)

T'he posat al centre del món perquè més còmodament observis el que en ell existeix.

No t'he fet ni celestial ni terrenal, ni mortal ni immortal, amb la finalitat que tu, com a àrbitre i sobirà artífex de tu mateix, t'informessis i et plasmessis en l'obra que preferissis.

Giovanni Pico della Mirandolla

osa el nom del seu teòleg i on es va crear

- A. Luteranisme
- B. Calvinisme
- C. Anglicanisme

3. Escriu a quina doctrina religiosa correspon cada una d'aquestes afirmacions:

- A. Luteranisme B. Calvinisme C. Anglicanisme

- La salvació s'aconsegueix només mitjançant la fe.
- El treball forma part de la virtut moral.
- Cada creient pot fer la seva pròpia interpretació de la Bíblia.
- L'èxit en els negocis s'associa a la gràcia divina.
- Totes les persones tenen determinat el seu destí després de la mort.
- Es van mantenir alguns dogmes catòlics i es va conservar el culte solemne

1. Observa el David de Miquel Àngel i enumera els aspectes de l'art grecoromà que van recuperar pels artistes renaixentistes:

5. Relaciona cada un d'aquests artistes renaixentistes amb la disciplina artística en la qual va destacar:

Donatello	Pintura Escultura Arquitectura	Sandro Botticelli
Rafael Sanzio		Andrea de Palladio
Lorenzo Ghiberti		Piero della Francesca
Leon Batista Alberti		Filippo Brunelleschi

6. Respon les preguntes següents sobre el *Cinquecento*:

Per què es diu que el *Cinquecento* és el període d'expansió del Renaixement?

Quines obres es van realitzar al Vaticà i per quins artistes?

7. EL SEGLE DEL BARROC

1. Relaciona mitjançant fletxes les tècniques pictòriques del Barroc amb la finalitat que perseguia cada una d'elles:

Realisme	Gust pel fet teatral i l'escènic
Llum i color	Crear formes
Simbolisme	Oferir sensació de moviment
Formes corbes	Despertar emocions i sorprendre

2. Completa les oracions següents amb les paraules que apareixen en el requadre:

dibuix - realisme – clarobscur - flamenca – holandesa - escorços - color - tenebrisme

- El és una tècnica que consisteix a contrastar zones fosques amb altres il·luminades.

- Caravaggio va introduir el, que eren contrastos entre focus de llum i el fons fosc.

- En la pintura barroca el té una importància més gran que el

- La pintura barroca es caracteritza pel i per això s'utilitzen models de la vida real.

- Peter Paulus Rubens, influït pel Renaixement, és el principal artista de la pintura

- Rembrandt, excel·lent retratista, va ser el principal artista de la pintura barroca

- La sensació de moviment es va aconseguir amb les línies ondulades, la asimetria i els

3. Enumera, com a mínim, tres obres i els seus artistes de les disciplines del Barroc espanyol següents:

Arquitectura:

.....

.....

.....

Escultura:

.....

.....

.....

Pintura:

8.LA POBLACIÓ

1. Defineix breument els conceptes següents:

- Natalitat
- Fecunditat
- Creixement vegetatiu o natural?
- Esperança de vida

2. Digues a quina etapa corresponen les característiques següents que mostren l'evolució de la població espanyola:

Hi ha envelliment de la població.

L'esperança de vida és baixa.

Es dona un creixement natural important.

La mortalitat creix en els episodis catastròfics.

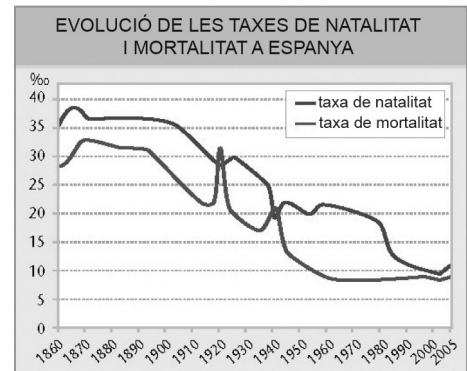
Es redueix la taxa de fecunditat.

La mortalitat és elevada, sobretot la infantil.

El creixement vegetatiu és gairebé nul.

La taxa de natalitat és molt alta.

1. Fins al principi del segle XX.
2. Principi del segle XX-anys 70.
3. A partir del 1975.

3. Què és una piràmide de població? Per a què serveix?

4. Explica el repartiment de la població sobre la Terra. (on hi ha més i per què)

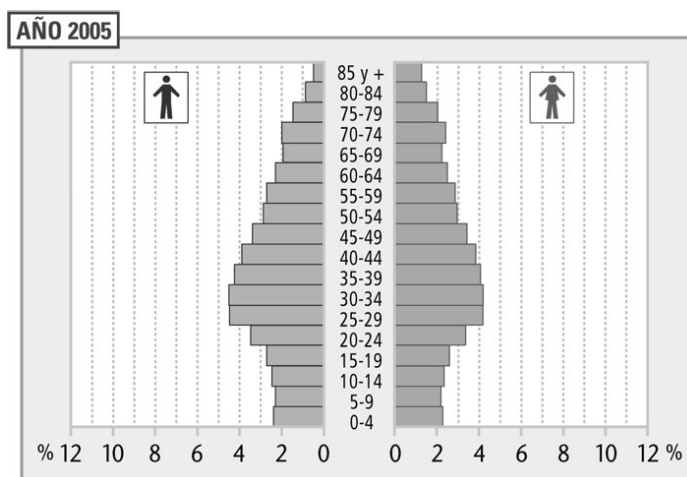
5. Cita les principals causes dels moviments migratoris.

- A quines regions del món es dirigeix l'emigració? Per què?

- Quines mesures han establert els països receptors per regularitzar la immigració?

- Quin tipus de migracions es produeixen entre països desenvolupats?

6. Com és actualment la piràmide de població a Espanya? Tenint en compte aquesta dada, quin futur creus que li espera a la població espanyola? Raona la resposta.

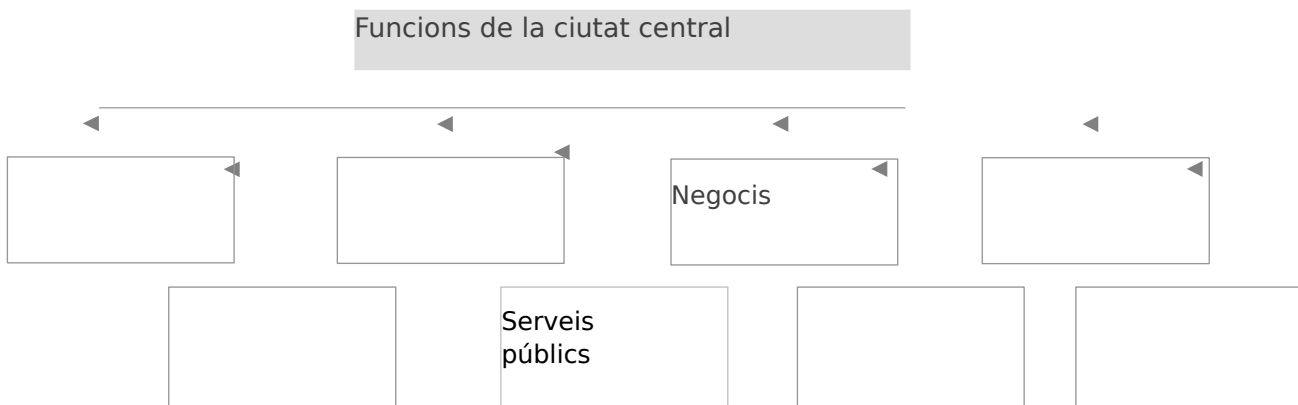

9. L'espai urbà

1. Descriu breument els factors que intervenen en la definició del concepte de ciutat

2. Anota, en l'esquema següent, les funcions de la ciutat central:

3. Relaciona cadascuna d'aquestes ciutats amb les activitats per les quals destaca internacionalment:

Zuric Houston	Centre turístic	Tòquio Roma
La Meca	Activitat bancària	Venècia
Silicon Valley	Centre religiós	Jerusalem
	Investigació i tecnologia	

4. Enumera les característiques comunes de les grans ciutats al món actual:

5. Indica, a la taula següent, quins són els principals problemes mediambientals de les grans ciutats:

Problemes ambientals de les grans ciutats	
Aigua	
Residus	
Vegetació	
Contaminació	